

Nekrolog

Ohlédnutí za panem docentem Jiljím Špičákem (1934–2016)

Doc. PhDr. Jiljí Špičák, CSc. se narodil 10. června 1934 v Prostějově. Tam získal základní vzdělání a vystudoval Obchodní akademii. Hudební nadání rozvíjel hrou na housle na tehdejší Hudební škole v Prostějově.

Pedagogickou kariéru Jiljí Špičák zahájil v roce 1952 v Přerově (MEOPTA) jako pomocný učitel, kde působil jeden rok. Poté absolvoval vojenskou základní službu. Po návratu v pedagogické dráze pokračoval jako učitel Osmileté střední školy v Olšanech u Prostějova vyučovacích předmětů ruský jazyk, zeměpis a hudební výchova. Byl aktivní ve výchově mimo vyučování, organizoval turistické výlety a vedl úspěšný 40 členný pěvecký žákovský sbor. V době vzniku Pedagogického institutu v Olomouci se v roce 1959 stal vysokoškolským učitelem na katedře pedagogiky v kabinetu mimoškolní výchovy. Počátkem prosince 1959 se uskutečnila druhé exkurze vybraných studentů do Československého pionýrského tábora v Seči, kterou J. Špičák organizačně zajistil.

Svou odbornost rozšířil do oblasti pedagogiky a postupně získal titul PhDr., posléze CSc. a byl jmenován docentem. I po obnovení Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci byl významným členem pracovního týmu katedry pedagogiky.

Docent Jiljí Špičák se profiloval v teorii výchovy, zejména pokud jde o teorii a metodiku výchovy mimo vyučování pro vychovatele v domovech mládeže, psal úvody do metodiky zájmových činností v domově mládeže a do teorie a metodiky výchovné práce pro vychovatele. Po roce 1990 byl odborným garantem studijního oboru a programu vychovatelství. Se studenty absolvoval letní i zimní kurzy pobytu v přírodě. Tam byl i metodicky zdatným pedagogem s mnoha dovednostmi jako jsou orientace v přírodě, lyžování, herní činnosti, zpěv a hra na housle a kytaru. Rokem 1990 nastal počátek rozvoje disciplíny i studijního oboru sociální pedagogika. V roce 1993 vyšel jeho učební text *Prostředí z pohledu sociální pedagogiky* jako příspěvek k řešení dílčího výzkumného úkolu k přípravě k získání pedagogické způsobilosti ve vysokoškolském studiu vychovatelství. Jak sám autor napsal v úvodu, jde sice o izolovanou, ale ucelenou výseč z rozsáhlé sociálně pedagogické problematiky. Text sloužil také studentům vysokoškolského studia učitelství a dalším zájemcům z řad studentů doplňujícího studia.

Pan docent Špičák se angažoval i v rámci České pedagogické společnosti k vytváření a profilování sociální pedagogiky jako pedagogické disciplíny, a to v odborné skupině vysokoškolských učitelů z různých univerzitních fakult. Aktivně se zúčastňoval na přípravě i konání odborných konferencí k alternativní pedagogice, které pořádala tehdy již katedra pedagogiky s celoškolskou působností. Šlo o zajišťování výuky veškerých teoretických pedagogických disciplín v přípravě učitelů základních a středních škol na Pedagogické fakultě, Přírodovědecké fakultě, Fakultě tělesné kultury a Filozofické fakultě Univerzity Palackého.

Docent Jiljí Špičák byl dobrým učitelem studentům, oblíbeným i váženým, examinátorem a předsedou komise pro státní závěrečné zkoušky, kde jsem měl příležitost být coby člen komise po řadu let přítomen. Pana docenta Špičáka jsem měl možnost poznat též jakožto školitele v doktorském studijním programu, kdy ke všem svým doktorandům přistupoval moudře a s erudicí. Jak jsem sám mohl pozorovat a jak mi potvrdil syn pana docenta, tak i po dovršení šedesáti let jej stále naplňovala pedagogická profese, která mu přinášela radost a vracela mu vynaloženou energii. Po dovršení šedesáti pěti let už mu nebylo umožněno dále odborně a lidsky působit na studenty, kterým zasvětil velkou část své celoživotní profesní dráhy. A tak profesi opustil jeden ze služebně nejstarších učitelů Pedagogické fakulty UP Olomouc, na které působil v letech 1960 až 2000. Svůj další život věnoval

zejména rodině, manželce, dětem a vnoučatům. Taktéž až do doby, kdy mu to nemoc znesnadnila a posléze úplně znemožnila, se setkával s písničkou při jeho kytáře či s houslemi s prostějovskými old skauty poté, co se pro roce 1990 vrátil do obnoveného Junáka – českého skauta.

Pan Doc. PhDr. Jiljí Špičák, CSc. zemřel po delší nemoci v prostějovské nemocnici dne 26. února 2016. Na prostějovském hřbitově jsme se s ním rozloučili dne 4. března 2016. Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci dala zesnulému velký věnec s živými květy a se stuhou. Čest jeho památce.

Antonín Bůžek
*odborník z praxe, dříve působící na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci
a na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně*